



KFIR Klagenemnda for
industrielle rettigheter

AVGJØRELSE
12. februar 2016
Sak PAT 15/002 og 15/003

Klager A: **Carlsen Group v/Sea Alliance Holding B.V**

Representert ved: Advokatfirmaet Gram, Hambro og Garman AS

Klager B: **Eureka Shipping Ltd**

Representert ved: Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS

Innklaget: **Kristian Gerhard Jebsen Skipsrederi AS**

Representert ved: Wikborg, Rein & Co. Advokatfirma DA

Klagenemnda for industrielle rettigheter sammensatt av følgende utvalg:

Lill Anita Grimstad, Johannes Hope, Arvid Øvrebø, Amund Grimstad og Inger Berg Ørstavik

har kommet frem til følgende:

Avgjørelse

1 Kort fremstilling av saken:

- 2 Saken gjelder klage over Patentstyrets avgjørelser i OP2012/10094 og OP2013/00146 av 10. desember 2014, hvorved patent nr. 332117, ble opprettholdt etter innsigelse.
- 3 Oppfinnelsen ble søkt patentbeskyttet den 9. juni 2006 med søknadsnummer 20062650. Under søknadsbehandlingen ble det før meddelelse anført en publikasjon, D1: GB 2219784A.
- 4 Patent ble meddelt den 25. juni 2012, og innsigelse mot patentet fra klager A, Carlsen Group v/ Sea Alliance Holding B.V, («Carlsen Group»), ble inngitt 14. november 2012, og innsigelse fra klager B, Eureka Shipping Ltd, («Eureka»), ble inngitt 23. mars 2013. Begge anførte at oppfinnelsen manglet nyhet og oppfinneshøyde, jf. patentloven § 2.
- 5 Angivelse av patentkravene:

Patent ble meddelt 25. juni 2012 med følgende kravsett:

1. System for lossing av pulverlast (14) fra et skip (50), hvor skipet omfatter ett eller flere lasterom (10) med en lasteromsbunn (12) som faller mot et sentralt punkt i lasterommet (10), samt et fluidiseringsarrangement for fluidisering av pulverlasten (14) i lasterommet (10), slik at lasten renner mot nevnte sentrale punkt i lasterommet, idet en pneumatisk lossepumpe (16) er anordnet i eller tilstøtende det sentrale punktet i lasterommet (10), i det minste delvis under lasteromsbunnen (12), og at lossepumpen (16) er innrettet for direkte mottak av den fluidiserte pulverlasten (14), k a r a k t e r i s e r t v e d at lossepumpens (16) sidevegg (20) omfatter minst et innløp (18) for pulverlasten (14), i en høyde som hovedsaklig samsvarer med pulverlastens (14) rennretning, hvorved pulverlasten (14) ved hjelp av tyngdekraften renner inn i pumpen (16) og fyller pumpen hovedsakelig fullstendig eller til et tilsvarende nivå som i lasterommet, og at pumpen (16) etter fylling er innrettet til å bli trykksatt for å blåse nevnte last (14) på land.
2. System i samsvar med krav 1, k a r a k t e r i s e r t v e d at lossepumpen (16) er anordnet i og omgitt av et pumpehus (40).
3. System i samsvar med krav 1, karakterisert ved at fluidiseringsarrangementet i det minste delvis utgjøres av at lasteromsbunnen (12) omfatter et antall ventiler/paneler innrettet for tilførsel av luft for fluidisering av pulverlasten (14) i lasterommet (10).
4. System i samsvar med krav 2, karakterisert ved at lossepumpens innløp (18) omfatter en lukkeventil.
5. System i samsvar med ett eller flere av de foregående krav, karakterisert ved at lossepumpen (16) omfatter minst et losseutløp (26) for 30 transport av

pulverlasten (14) til land, via en rørledning (27), og minst et trykkluftinnløp (28) innrettet for mottak av luft til å trykksette pumpen og å tilføre trykkluft under lossing, hvor trykkluftinnløpet (28) ender innenfor losseutløpet (26).

6. System i samsvar med krav 5, karakterisert ved at lossepumpen (16) omfatter minst en lufteåpning (30) for evakuering av luft i pumpen (16) under fylling av pumpen med pulverlast (14).
 7. System i samsvar med krav 5 eller 6, karakterisert ved at lossepumpen (16) omfatter minst et innløp (24) for tilførsel av fluidiseringsluft til innvendige fluidiseringspaneler (32) i en nedre del av pumpen (16).
 8. System i samsvar med krav 5, 6 eller 7, karakterisert ved at lossepumpen (16) omfatter minst et innløp (22) for tilførsel av luft til dyser anordnet innvendig i pumpens sidevegg (20), innrettet til å luftspyle pulverlasten (14) som eventuelt har satt seg i pumpen.
 9. Fremgangsmåte for to-trinns lossing av pulverlast (14) fra et skip (50), hvor skipet omfatter ett eller flere lasterom (10) med en lasteromsbunn (12) som faller mot et sentralt punkt i lasterommet (10) der en lossepumpe (16) er anordnet, idet pulverlasten (14) i lasterommet (10) fluidiseres slik at lasten renner mot nevnte sentrale punkt i lasterommet, karakterisert ved at i et første trinn ledes pulverlasten (14) direkte fra lasterommet til et sideinnløp (18) til en pneumatisk lossepumpe (16) plassert i eller tilstøtende det sentrale punktet i lasterommet (10), og å evakuere luft i pumpen under påfylling av pulverlasten i pumpen, hvorved pumpen (16) fylles helt eller til et tilsvarende nivå som i lasterommet (10), og at i et andre trinn tilføres trykkluft til pumpen (16) for å trykksette pumpen innvendig når ønsket mengde pulverlast (14) er påfylt pumpen, og å blåse pulverlasten (14) på land ved hjelp av nevnte trykkluft.
 10. Fremgangsmåte i samsvar med krav 9, karakterisert ved at under utblåsning av pulverlasten (14) tilføres en konstant strøm av trykksatt luft.
 11. Fremgangsmåte i samsvar med krav 9, karakterisert ved at pulverlasten (14) i en nedre del av pumpen (16) fluidiseres ved hjelp av et tilstøtende fluidiseringsarrangement (32) for å lede pulverlasten til et losseutløp (26).
 12. Fremgangsmåte i samsvar med krav 9-11, karakterisert ved at pulverlast (14) som har satt seg i pumpen, luftspyles ved hjelp av luft fra et antall dyser montert innvendig i pumpen (16), idet dysene tilføres luft via et luftinnløp (22) i pumpen.
- 6 Av de 12 patentkravene er krav 1 og krav 9 selvstendige. Kravene 2 til 8 er uselvstendige krav tilknyttet det selvstendige krav 1, og kravene 10 til 12 er uselvstendige krav tilknyttet det selvstendige krav 9.
- 7 Under innsigelses- og klagebehandlingen har innsigerne vist til følgende:

Innsiger A:

- A1: Tilbud fra H.W. Carlsen AB til patenthaver, datert 2003.08.01, samt tegninger i annex 2 – 9. Tegningene i annex 2 – 5 er de samme som i B2 - B5, tegningene i annex 6-9 er de samme som i B6 - B9
- A2: Epost fra patenthaver til H.W.Carlsen med anmodning om tilbud
- A3: Artikkelen «Co-operativ conversions», ICR november 2006, samme som B 10
- A4: Brosjyre vedr. sementlossesystem fra Cargotec, samme som med B 19
- A5: DNV Exchange – Vessel Info – Cembay – Classification, samme som B 11
- A6: General Arrangement Plan for M/V Cembay, datert 23. januar 2006, samme som B 12
- A7: Capacity plan for M/V Cembay, datert 23. januar 2006, samme som B 13
- A8.1: T/C Description for M/V Cembay, samme som B 14
- A8.2: Brosjyre fra IBAU HAMBURG, samme som B 30
- A8.3: Cargotec reference list, datert august 2012
- A8.4.1 – A8.4.8: Diverse faktaark knyttet til et antall sementlasteskip

Innsiger B:

- B2: Tegning nr Q9193-01, datert 2003.08.04
- B3: Tegning nr Q9193-02, datert 2003.08.03
- B4: Tegning nr Q9193-03, datert 2003.08.04
- B5: Tegning nr Q9193-04, datert 2003.08.04
- B6: HW Carlsens innsigelse til EPO, inkludert HW Carlsens tilbud til patenthaver
- B7: Tegning nr TA2-2001, datert 2004.09.20
- B8: Tegning nr TA3-2002, datert 2004.09.20
- B9: Tegning nr TA3-2003, datert 2004.09.21
- B10: Artikkelen «Co-operativ conversions», ICR november 2006
- B11: DNV Exchange – Vessel Info – Cembay – Classification
- B12: General Arrangement Plan for M/V Cembay, datert 23. januar 2006
- B13: Capacity plan for M/V Cembay, datert 23. januar 2006
- B14: T/C Description for M/V Cembay
- B15: Rapport datert 3. mars 2006 fra inspeksjon av M/V Cembay (original på spansk)
- B16: Uoffisiell engelsk oversettelse av B 15
- B17: Stadfesting av drivstofforbruket til M/V Cembay, datert 7. april 2006
- B18: Fraktbrev fra Tolu, Colombia, datert 9. juni 2006
- B19: Brosjyre vedr. sementlossesystem fra Cargotec
- B30: Brosjyre fra IBAU HAMBURG
- B31: Tegning av MV Glory Pacific, bygget i 1996
- B32: Bilde av IBAU HAMBURG lossesystem i MV Glory Pacific
- B33: Bilde av Fullers lossesystem i MV Heidi, bygget i 1977
- B34: Nærbilde av Fullers lossesystem i Heidi, bygget i 1977
- B36: Hjelpedokument sammenstilt av bilder og tegninger hentet fra B 30 – B35

Patenthaver har vist til følgende dokumenter:

- B20: Tegning nr. 100.C.227, datert 25.09.1998
- B21: Forespørsel om tilbud med beskrivelse, datert 09.07.2003
- B22: Epost av 18.07.2003 med korrigering av beskrivelse til tilbudsforespørsel i B 21
- B23: Bilder av den eksperimentelle blåsetanken i MV Tiga Ronda, september 2004
- B24: Epost fra Arne Hatten til Oddleiv A. Humlestøl og Olav H. Soltvedt 27.09.2004
- B25: General conditions for Drydocking-Repairs-Conversion, datert 04.09.2004
- B26: Letter of intent inngått mellom Carmatec og KGJS, datert 03.11.2005
- B27: Confidential Disclosure Agreement, datert 12.12.2005
- B28: Epostveksling mellom Carina Thern/Steffan Stridsberg (Carmatec) og Stein-Håvard Sunnevær (KGJS), datert 17.10.2006
- B29: Brev fra Det Norske Veritas datert 19.06.2013

- 8 Patentstyret forkastet innsigelsene, og det meddelte patentet ble opprettholdt.
- 9 Klage ble inngitt den 10. februar 2015 fra A og B. Klagerne har samarbeidet og skriftvekslingen har i det alt vesentligste samme ordlyd. Begge har lagt ned påstand om at Patentstyrets avgjørelse må oppheves. Klager A, Carlsen Group, har i tillegg nedlagt subsidiær påstand om at patentet overføres til Carlsen Group. Atter subsidiært er det nedlagt påstand om at patentet delvis overføres til Carlsen Group slik at patentet eies i sameie mellom Kristian Gerhard Jebsen Skipsrederi AS («KGJS») og Carlsen Group.
- 10 Klagesaken står i det vesentligste i samme stilling som behandlingen i innsigelsessaken i Patentstyret, men noen nye dokumenter er fremlagt.
- 11 Klagenemnda besluttet å forene sakene til felles behandling.
- 12 Klagenemnda har sett hen til tvisteloven § 16-1, og besluttet å dele opp behandlingen av saken. I samråd med partene ble det avholdt muntlig forhandling vedrørende spørsmålet om nyhetsskadelig publisering/spredning. De øvrige anførsler, herunder spørsmålet om oppfinneshøyde, baserer seg på den skriftlige saksfremstillingen.
- 13 Den 17. november 2015 ble avholdt muntlige forhandlinger i saken og det ble i sakens anledning utarbeidet faktisk utdrag. Under den muntlige forhandlingen ble det avgitt 3 partsforklaringer og ført 5 vitner, i henhold til protokoll fra forhandlingsmøtet.
- 14 Klagenemnda har etter den muntlige høringen blitt gjort oppmerksom på at innklagede i brev fra EPO har blitt informert om at EPO etter vurdering av saken «intends to grant a European Patent». Klagenemnda finner ikke at det har betydning for sakens utfall.

15 Grunnene for Patentstyrets avgjørelse er oppsummert som følger:

Til innsiger A:

- Tilbudet gitt fra innsiger A til patenthaver er ikke nyhetshindrende for foreliggende patent. Et tilbud mellom en tilbyder og en potensiell kjøper er ikke tilgjengelig for andre enn de involverte parter, og et eventuelt teknisk innhold kan følgelig ikke være en del av teknikkens stilling.
- De fremlagte dokumenter gjengitt som A3–A7, A8.1–A8.3 og A8.4.1–A8.4.8 er ikke nyhetsskadelige.
- Det er ikke tvilsomt at det ble foretatt utøvelse av oppfinnelsen forut for søknadens inngivelse, men denne var ikke åpenlys. Etter Patentstyrets oppfatning ville en person måtte ha tilgang til skipets lasterom og til lossepumpen for å kunne se oppfinnelsen i sin helhet. Det legges til at ingen andre enn skipets eget mannskap hadde denne tilgangen, og at ingen utenforstående hadde tilgang til oppfinnelsen.
- Innsiger A sin anførsel om at de har tilbudt tilsvarende system til andre potensielle kunder forut for patentsøknadens inngivelse er udokumentert og tillegges ikke betydning.
- Påstanden om at patenthaver ikke er rettmessig eier av oppfinnelsen er ikke blitt vurdert som følge av at en innsigelse på dette grunnlaget kun kan fremsettes av den som påstår seg å ha retten til oppfinnelsen, jf. patentloven § 24 tredje ledd. Innsiger A har ikke fremsatt påstand om at de har retten til oppfinnelsen.
- Patentstyret vurderer ikke kravenes klarhet da uklare patentkrav ikke er en opphevelsesgrunn.

Til innsiger B:

- Dokumentene gjengitt som B2–B5 er påført tekst som klart tilkjenner at dokumentene ikke er ment for publisering, og således ikke er gjort allment tilgjengelig. Dokumentene B2–B5 er ikke en del av teknikkens stilling.
- Tegningene i B7 og B8 er ikke datert og kan ikke anses som dokumentasjon på hva som var kjent forut for patentsøknadens inngivelse. Tegning i B9 er datert, men ingen av tegningene i B7–B9 viser plassering av innløp i lossepumpens sidevegg, og da heller ikke hvordan innløpet er plassert høydemessig i forhold til lasten.
- Tilbudet i B8 er ikke nyhetshindrende. Et tilbud mellom en tilbyder og en potensiell kjøper er ikke tilgjengelig for andre enn de involverte parter. Et eventuelt teknisk innhold er følgelig ikke allment tilgjengelig og kan ikke anses som en del av teknikkens stilling.
- Ingen av de fremlagte dokumenter viser systemet og fremgangsmåten forut for søknadens inngivelse. Dokumentene B10 og B19 omtaler hele eller deler av et

system som ligner det patenterte, men disse er datert senere enn søknadens inngivelse.

- Innsiger B sin påstand om at flere tilbydere har tilbudt, og levert, systemer som angitt i patentkravene i foreliggende patent er ikke dokumentert og Patentstyret ser ikke at det er grunnlag for denne påstanden.
- Innsiger B har ikke dokumentert at systemet og fremgangsmåten var kjent forut for søknadens inngivelse.

Vurdering av oppfinnelseshøyde:

- Både innsiger A og innsiger B hevder at oppfinnelsen mangler oppfinnelseshøyde fordi den kun gjør bruk av elementer som hver for seg er kjent. Patentstyret finner at det ikke er slik at en oppfinnelse mangler oppfinnelseshøyde utelukkende fordi enkeltelementene hver for seg er kjent.
- Det objektive tekniske problemet oppfinnelsen tar sikte på å løse er «å komme frem til en løsning som overflødiggjør bruk av energikrevende mellomliggende transport av pulverlast opp til et nivå beliggende høyere enn lossepumpen».
- Hverken den kjente teknikk representert ved D1, eller noen av publikasjonene som innsigerne har trukket frem angir eller endog antyder spesielle eller generelle løsninger som innebærer transport av pulverlast ved hjelp av tyngdekraften direkte inn i lossepumpen.
- Stilt overfor det objektive tekniske problemet er det intet i teknikkens stilling som vil lede fagpersonen til løsningen angitt i de selvstendige kravene 1 og 9. Den generelle kunnskapen fagpersonen anses å besitte ville heller ikke lede ham frem til den angitte løsningen. Oppfinnelsen har oppfinnelseshøyde.

16 Klagerne har for Klagenemnda i korte trekk gjort gjeldende:

- Begjæring om at patent 332117 oppheves beror på følgende felles anførsler fra klagerne A og B:
 - A) Oppfinnelsen ble gjort allment tilgjengelig forut for patentsøknadens innleveringsdato, den 9. juni 2013, og anses derved kjent.
 - B) Patentkravet mangler oppfinnelseshøyde da alle elementer ved det omsøkte patentet gjenfinnes i IBAUs lossystem for pulverlast og anses som en del av teknikkens stand på søknadstidspunktet.
 - C) Patentet må oppheves fordi beskrivelsen ikke gir støtte for å utøve oppfinnelsen innenfor hele det området som dekkes av patentkravene, jf. patentloven § 25, første ledd nr. 2 og § 8 annet ledd tredje punktum.

Klager B, Carlsen Group, gjør i tillegg subsidiært gjeldende:

D) Dersom patentet er gyldig, skal patentet overføres til Carlsen Group ved Sea Alliance Holding B.V. Atter subsidiært har Carlsen Group nedlagt påstand om at patentet delvis overføres til Carlsen Group slik at patentet eies i sameie mellom KGJS og Carlsen Group ved Sea Alliance Holding B.V.

A) Oppfinnelsen er gjort allment tilgjengelig forut for patentsøknaden.

Klagerne anfører følgende grunnlag:

- 1) Nyhetsskadelig spredning av teknologien
- 2) Nyhetsskadelig utprøving av oppfinnelsen på MV Tiga Roda
- 3) Nyhetsskadelig markedsføring av oppfinnelsen på MV Cembay

Ad nr. 1) Lossesystemet ble kjent i patentlovens forstand da H.W. Carlsen tegnet løsningen i 2003.

- Oppfinnelsen ble for det første gjort allment tilgjengelig i 2003 i forbindelse med H. W. Carlsens, et svensk foretak som yter tjenester innen sement håndtering, innga tilbud med forslag til innklagede om ombyggingen av skipet M/V Cembay til sementskip.
- KGJS sendte forespørsel om å inngi tilbud (quotation) vedrørende ombygging av Cembay til H.W. Carlsen. Forespørselen (bilag 57), tegninger (bilag 58) viser korrespondanse fra KGJS til H.W. Carlsen. Forslag til løsning fra H.W. Carlsen omfatter tilbud med tegninger (bilag 39) og tekniske spesifikasjoner (bilag 129).
- Hvis innklagede får medhold i at det var KGJS som hadde den oppfinneriske ideen, anføres det at ideen ble formidlet til H. W. Carlsen på en nyhetsskadelig måte.
- Det forelå ingen avtale om konfidensialitet og ingen uttrykt forutsetning fra KGJS. KGJS inngikk i samme tidsrom (mellom andre aktører) konfidensialitetsavtaler som er dokumentert i bilag 62 og 63. Dersom KGJS mente at det skulle foreligge konfidensialitet så ville slik avtale vært inngått skriftlig.
- Det forelå ikke et slikt særlig forhold mellom partene at KGJS kunne forvente konfidensialitet. En eventuell forventning var ikke synbar for H.W. Carlsen.
- Når den oppfinneriske ideen er i det fri er den kjent i patentlovens forstand og nyhetshindrende for innklagedes patentsøknad.
- Partene har ulik oppfatning av hvem som hadde den oppfinneriske ideen. Utgangspunktet må være at det er mest sannsynlig at det er den som har laget tegningen som har hatt ideen. Det fremgår uttrykkelig av H.W. Carlsens tegninger (bilag 39) at tegningene er designet av og tilhører H.W. Carlsen samt underlagt konfidensialitet og kan ikke kopieres. Det er mer sannsynlig at et

skipsingeniørfirma som H.W. Carlsen kommer med en ny ide, enn at et rederi gjør det.

- Uansett hvem som er oppfinneren, må teknologien etter dette anses kjent.

Ad nr. 2) Nyhetsskadelig utprøving av oppfinnelsen på M/V Tiga Roda.

- Det anføres at den patenterte teknologien var blitt allment tilgjengelig ved utprøvingen av testtanken som fant sted på M/V Tiga Roda i 2004. Testingen var nyhetsskadelig overfor inviterte og forbipasserende. KGJS vedgår at tanken ble plassert på åpent dekk, noe som også fremgår av bildene, bilag 59 og 91. En forbipasserende fagperson på området kunne utledet alle trekkene i patentkravene mens testingen foregikk.
- Videre hadde mannskapet på M/V Tiga Roda tilgang til den patenterte teknologien under testen, og dette anføres å være nyhetsskadelig. Besetningen var fra Tri Mangada Nusantara Lines («TMNL») og arbeidet i et annet selskap enn KGJS. Det forelå ingen eksplisitt eller implisitt taushetsplikt.
- De som var tilstede under testingen ble gitt nyhetsskadelig tilgang til teknologien som omfattes av patentet. De tilstedeværende var ikke underlagt taushetsplikt og dette gjelder Arne Hatten, Vinko Jurkovic og Johan Håkansson.
- Klagerne avviser at KGJS alene sto for testingen. Det anføres at TMNL hadde teknisk management og operasjon av M/V Tiga Roda under testingen. Den fremlagte managementavtalen mellom selskapene Stillwater, KGJS og Grace fra 1996, bilag 114, gir ikke et korrekt bilde av faktum. I realiteten var det TMNL som var manager for M/V Tiga Roda. TMNL var kontrollert av Salim gruppen som hadde en åpenbar egeninteresse i lossesystemet. I Salim Gruppen var det flere skipseiende selskaper og de hadde en kommersiell interesse i å kunne bruke den testede løsningen både på skip til selskaper som Salim Gruppen kontrollerte, samt på skip Salim Gruppen ønsket å bygge i fremtiden.
- Partenes interesser har betydning for tolkningen av hvorvidt taushetsplikt foreligger, jf. T-0913/01 og T-0602/91.
- Det var ingen relasjon mellom innklagede og TMNL eller Salim Gruppen som kunne begrunne noen taushetsplikt overfor innklagede. At de som var tilstede var spesielt inviterte medfører ikke taushetsplikt, jf. EPO praksis, T-0398/90.
- Det var ingen av de til stede som oppfattet at den informasjonen de fikk var taushetsbelagt. Det ble ikke opplyst om at KGJS skulle patentere løsningen slik tilfellet var i T-0602/91 og T-0958/91.

Ad nr. 3) Nyhetsskadelig markedsføring av oppfinnelsen på M/V Cembay.

- Det anføres at M/V Cembay ble markedsført på nyhetsskadelig måte forut for patentsøknadens inngivelsesdag.

- Under markedsføringen av skipet ble det fremvist og utlevert GA- og kapasitetsplaner som viste den patenterte oppfinnelse til flere potensielle kunder, herunder blant annet selskapene Indocement, Transatlantic Cement Carriers Inc. («Argos»), Gujarat Ambuja og Ultratech.
- M/V Cembay ble markedsført i stort omfang som følge av dårlig tid.
- Fordelene med det patenterte system ble i den anledning forklart og fremhevet. Flere av de potensielle kundene var selskaper med fagfolk som var kyndige nok til å lese og forstå det patenterte systemet ut fra GA- og kapasitetsplanene.
- At GA- og kapasitetsplan ble oversendt til Argos som potensiell kunde, er dokumentert i bilagene 74, 76, 77, 79 og 83. Dette var før certepartiet ble undertegnet og bindene avtale forelå således ikke. Argos stod følgelig ikke i et «særlig forhold» overfor patenthaver og var ikke underlagt taushetsplikt. Høyttoppløselig GA- og kapasitetsplan i pdf ble oversendt 24. februar 2006.
- GA- og kapasitetsplaner er spesielt viktig i markedsføringen av spesialskip. GA- og kapasitetsplaner er generelt ikke ansett for å være taushetsbelagt informasjon i bransjen, noe som eksempler fra annen markedsføring, erklæring fra skipsmeglere og vitnemålene bekrefter.
- Selskapene som mottok GA- og kapasitetsplaner av M/V Cembay, hadde ingen interesse i hemmeligholdelse.
- Det er ingen relasjon mellom KGJS og Argos/TACC utover et vanlig befrakter-forfrakter forhold som tilsier underforstått konfidensialitet om GA- og kapasitetsplaner. Oversendelsen av disse planene til selskapet Argos var i så måte nyhetsskadelig.
- Ansatte fra selskapet Argos foretok en inspeksjon av lasterommet og det anføres at de da kunne se den patenterte teknologien før avtale ble inngått med innklagede.

B) Patentkravet mangler oppfinnelseshøyde

- Det anføres at patentkravene mangler oppfinnelseshøyde.
- Det er enighet om at alle de tekniske komponentene (fluidiseringspanel, trykktanker, ventiler osv.) anvendt i det patenterte lossesystemet er kjent teknologi. Innklagede bekrefter dette i tilsvaret på sidene 6-7. Spørsmålet er om kombinasjonen av disse elementene skiller seg vesentlig fra det som alt var kjent, jf. patentloven § 2.
- Det anføres at Patentstyret i sin avgjørelse ikke tok utgangspunkt i det motholdet som utgjør nærmeste kjente teknikk, jf. «problem og løsning» tilnærmingen som skal anvendes. Dette har vært utslagsgivende for vurderingen av saken.

- Det nærmeste mothold er IBAUs lossessystem.
- Alle elementene i patentkravene gjenfinnes i IBAUs pumpesystem, jf. IBAU-brosjyren inntatt i bilag 5 og IBAU presentasjonen i bilag 65. Patentkravene tilfredsstiller følgelig ikke patentlovens krav til oppfinnelseshøyde.
- IBAUs system bruker en skrue som ventil, jf. bilag 56a, mens det omtvistede patentet bruker en ventilorning. Den praktiske forskjellen ligger i at IBAUs pumpe virker kontinuerlig, mens KGJS sin pumpe fungerer i sykluser. Begge lossessystemer anvender imidlertid et to-trinns lossessystem der mellomliggende transport mellom lasterom og pumpe beliggende på et høyere nivå ikke er nødvendig. I begge systemer flyter lasten direkte inn i pumpene ved hjelp av tyngdekraften.
- Andre produsenter tilbyr også to-trinns lossessystem, herunder Claudius Peters og Fuller Kinyon.
- Et sentralt trekk ved den patenterte oppfinnelse er å bruke gravitasjon til å fylle pumpen. Også IBAUs pumpe baserer seg på bruk av tyngdekraft og dette trekket må anses som kjent teknikk.
- Det fremstår som en selvfølge at innløpet til en pumpe som inngår i et to-trinns lossessystem må være på nivå med, eller under, lasteromsbunnen. Også dette trekket er kjent fra IBAUs pumper.
- At trykkpumpen fylles gjennom et sideinnløp er også kjent fra IBAUs lossessystem.
- Alle elementer ved patentet gjenfinnes i IBAUs lossessystem for pulverlast, og dette systemet var en del av teknikkens stand på søknadstidspunktet. Kravet til oppfinnelseshøyde er følgelig ikke oppfylt.
- Forutsatt at patentkravene må tolkes i samsvar med de engelske patentkravene, slik at de bare gjelder blåsetankpumper var alle elementene i patentkravene kjent lenge før 2006. Kombinasjonen av de kjente elementene var nærliggende for en fagperson på søknadens inngivelsesdag.
- Det problem den patenterte løsning tar sikte på å løse har vært kjent i mange år og er alt løst gjennom IBAUs to-trinns lossessystem.
- Den patenterte oppfinnelse innebærer ikke en vesentlig bedre løsning i forhold til eksisterende teknologi på søknadstidspunktet.
- Kombinasjonen av de kjente elementene har ingen overraskende effekt.

C) Patentet må oppheves fordi beskrivelsen ikke gir støtte for å utøve oppfinnelsen innenfor hele det området som dekkes av patentkravene, jf. patentloven § 25, første ledd nr. 2 og § 8 annet ledd tredje punktum.

- Patentkravene omfatter mer enn hva som kan utledes av beskrivelsen. Patentbeskrivelsen fremstiller et lossessystem som benytter en

trykktank/blåsetank, mens patentkravenes utforming rommer alle typer pneumatiske lossepumper. Patentkravene er dermed mer omfattende enn patentbeskrivelsen.

- Det står ikke noe sted i patentkravene at lasten skal føres til en trykktank. Formuleringen er dekkende for alle pumper som benytter seg av trykkluft, det vil si pneumatiske pumper generelt.
- Patentbeskrivelsen, herunder figurene, viser en mulig utførelse av den påståtte oppfinnelsen, nemlig ved bruk av en trykktank. Men dette stenger ikke for at patentkravene også omfatter bruk av andre typer pneumatiske lossepumper.
- Bruken av en trykktank/blåsetank er et sentralt element ved den påståtte oppfinnelsen etter beskrivelsen, som ikke fremgår av patentkravene.
- Patentet må oppheves fordi patentkravene ikke har tilstrekkelig støtte i beskrivelsen.

D) Carlsen Group sitt krav om hel eller delvis overføring av patentet.

- Patenthaver har ikke levert noe oppfinnerisk bidrag til patentet, men har tvert imot rettstridig brukt materialet laget av Carlsen Group i sin patentsøknad.
- Forut for tilbudet fra H.W. Carlsen sendte patenthaver skisser og tegninger hvor det ikke ble angitt at lossepumpene skulle ha sideinnløp.
- Det er først i tegningene laget av Johan Håkansson hos H.W. Carlsen det er vist en løsning med sideinnløp.
- Av det standard påtrykk på tegningene til Håkansson, fremgår det at tegningene er og forblir H. W. Carlsens eiendom.
- Bruken av pumper med sideinnløp er den bærende ide i patentet og denne ideen kom fra Carlsen Group.

17 Patenthaver har i korte trekk gjort gjeldende:

- Patenthaver bestrider samtlige av klagernes grunnlag for opphevelse av det innvilgede patent. Det anføres at klagene må forkastes og at patentet opprettholdes.

A) Oppfinnelsen er ikke gjort allment tilgjengelig forut for patentsøknaden:

Ad nr. 1) Lossesystemet ble ikke kjent i patentlovens forstand da H.W. Carlsen tegnet løsningen i 2003:

- Det bestrides at forholdet rundt innhenting av tilbudet fra H.W. Carlsen i 2003 ga H.W. Carlsen rett til fritt å benytte den patenterte teknologi overfor andre kunder.

- Ideen som ligger til grunn for patentet er utviklet av KGJS' Fleet Manager Oddleiv Humlestøl over mange år. Erklæring fra Humlestøl er dokumentert i bilag 128 og viser at han siden 1998 hadde jobbet med ideen med en blåsetank plassert langt nede i et lasterom og med sideinnløp. Humlestøl laget ideskisser i 1998 (bilag 56).
- H.W. Carlsen ble av patenthaver i 2003 invitert til å inngi tilbud på utarbeidelse av lossesystemet basert på en ide fra Oddleiv Humlestøl som var ansatt i KGJS. H.W. Carlsen skulle bare utføre et tegningsoppdrag basert på Oddleiv Humlestøl sin ide som baserte seg på tegninger (bilag 58) og supplerende muntlig informasjon. Det var Humlestøl som hadde ideen til en løsning basert på sidefylling, og ba H.W. Carlsen skissere en løsning basert på dette.
- Bakgrunnen for at H.W. Carlsen ble engasjert var at det allerede forelå et forretningssamarbeid mellom KGJS og H.W. Carlsen. På denne bakgrunn var H.W. Carlsen allerede underlagt en konfidensialitetsplikt/sto i et særlig forhold til KGJS, da de mottok informasjon om lossesystemet. Lojalitetsplikten gjelder også under forhandlinger.

Ad nr. 2) Testen på M/V Tiga Roda var ikke nyhetsskadelig:

- Det anføres at testingen på M/V Tiga Roda bestod i å teste en blåsetank og var på ingen måte en testing av den patenterte oppfinnelse i sin helhet. Testen var en løsrevet komponenttest. I henhold til forarbeidene er det et uttrykkelig unntak fra reglene om nyhetsskade når de som blir kjent med oppfinnelsen må forstå at informasjonen er ment å skulle behandles fortrolig. Det anføres at de som deltok under testingen forstod at det var noe nytt under utvikling, og følgelig var komponenttesten isolert sett ikke nyhetsskadelig.
- For at nyhetsskade skal foreligge må en fagperson klart og direkte kunne utlede oppfinnelsen ved å overvære testen. Testen ble utført ved bruk av en trykktank som var plassert på dekk. Testen foregikk over én dag i desember 2004. Selv om utsiden av blåsetanken var synlig ville det ikke vært mulig for en fagperson å forstå hvilken hensikt eller funksjon trykktanken hadde, langt mindre på denne basis kunne utlede teknologi som er patentert. Uten kjennskap til tankens indre struktur og hensikten med konstruksjonen, var det umulig for en fagperson å utlede den patenterte teknologi, eller deler av denne bare ved å observere testen på avstand.
- Testen ble ikke utført i samarbeid mellom patenthaver og TMNL som anført av klagerne, men av patenthaver alene. De faktiske forholdene rundt M/V Tiga Roda da testen fant sted, var at M/V Tiga Roda var eid av Stillwater Shipping Corp. som igjen var deleid av Gearbulk, Inc. og Salim Gruppen. KGJS eide 60 % av Gearbulk, Inc. KGJS hadde full kontroll over M/V Tiga Roda gjennom management. Grace Shipping Limited var patenthavers sub manager. Dette fremgår av bilagene 112, 113 og 114.
- Det sentrale med testen var å teste fyllingsgraden av sement. De som var til stedet under testen var skipets besetning, maskinsjef Haram, Humlestøl og

Håkanson, jf. bilag 116 og 117. Besetningen, Haram og Humlestøl var underlagt taushetsplikt som følge av at de var ansatte i KGJS. Resultatet ble også gjort kjent for Arne Hatten, selv om han ikke var tilstede. Bilag 60 viser at Hatten var ansatt i Gearbulk og at det var KGJS som fikk utført testen.

- Håkansson var utvilsomt bundet av den konfidensialitetsplikt han hadde som ansatt i H.W. Carlsen.
- Under enhver omstendighet var alle som deltok under testen engasjert av KGJS og underlagt underforstått konfidensialitetsplikt.

Ad nr. 3) Det har ikke skjedd nyhetsskadelig markedsføring av oppfinnelsen på M/V Cembay i 2005-2006:

- KGJS anfører at det ikke har forekommet nyhetsskadelig publisering forut for patentsøknadens inngivelsesdag. Klagernes anførsel om at KGJS skal ha markedsført MV Cembay på en måte som gjorde oppfinnelsen allment tilgjengelig forut for patentsøknadens inngivelsesdag er ikke dokumentert.
- For det første er det ikke sendt markedsføringsmateriell av nyhetsskadelig karakter. M/V Cembay ble markedsført som et sementskip, men det ble ikke gitt nyhetsskadelig informasjon om den patenterte teknikk. Det er ikke riktig at GA- eller kapasitetsplaner ble sirkulert som ledd i markedsføringen av M/V Cembay.
- For det andre er den fremlagte GA- og kapasitetsplaner i bilagene 44 og 50, ikke sendt fra KGJS til Argos som ledd i markedsføring, men etter at det forelå en juridisk bindende og effektiv kontrakt mellom partene. Følgelig forelå konfidensialitetsplikt og et særlig forhold mellom KGJS og Argos.
- Under enhver omstendighet vil ikke GA- og kapasitetsplanen angi tilstrekkelig informasjon til å gjøre en fagperson i stand til å utlede oppfinnelsen.
- Selskapet Argos sin inspeksjon var ikke egnet til å utgjøre nyhetsskade da lasterommene var fulle under inspeksjonen og det var umulig å få innsyn i den patenterte teknologi, jf. bilagene 126 og 127.

B) Patentet har oppfinnelseshøyde:

- Det anføres at den patenterte teknikk har oppfinnelseshøyde, og det bestrides følgelig at IBAUs lossesystem foregriper den patenterte oppfinnelse slik klagerne anfører.
- Det forelå ikke kjent teknikk forut for patentsøknadens inngivelsesdato som er til hinder for patentet.
- IBAUs lossesystem tilsvarer ikke det patenterte lossesystem.

- De enkelte tekniske komponenter anvendt i det patenterte system er isolert sett kjent teknologi. Disse elementene har imidlertid aldri tidligere blitt kombinert på en slik måte som i det patenterte lossesystem.
- Det er riktig at patentet i praksis benytter en ventil som enten er åpen er lukket for å åpne eller stenge for tilførsel av pulverlast til pumpen. Reguleringsventilen i IBAU-systemet har en annen funksjon enn bare å åpne eller stenge for tilførsel av pulverlast til pumpen, nemlig å styre tilførselen til skruetransportøren.
- Ingen av de karakteristiske trekkene i henholdsvis krav 1 og 9 gjenfinnes i IBAU systemet.
- En kombinasjon av IBAU systemet og alminnelige blåsetanker, som omtalt i BMH Nordstrøms lossesystem, vil ikke resultere i den patenterte teknikk, og det er ikke fremlagt dokumenter som foreslår eller antyder kombinasjonen av trekk angitt i de selvstendige kravene 1 og 9.
- IBAU sitt lossesystem er ikke et tottrinns lossesystem og har minst ett prosessstrinn mer enn det patenterte system.

C) Vedrørende opphevelse av patentet fordi beskrivelsen ikke gir støtte for å utøve oppfinnelsen innenfor hele det området som dekkes av patentkravene, jf. patentloven § 25, første ledd nr. 2 og § 8, annet ledd tredje punktum:

- Patentkravene er tilstrekkelig klare.
- Alle trekk i patentkravene er vist ved eksempler og i figurene i søknaden som innlevert.
- Beskrivelsen inneholder tilstrekkelige opplysninger til at en fagperson kan utøve oppfinnelsen over hele området som kreves beskyttet.

D) Carlsen Group sitt krav om hel eller delvis overføring av patentet:

- Det anføres at Carlsen Group sitt krav om helt eller delvis eierskap til patentet, ikke kan føre frem.
- Terskelen for å hevde en slik rett er etter teori og rettspraksis at det er ytt et selvstendig, intellektuelt bidrag utover det ubetydelige, jf. Are Stenvik, «Patentrett» på s. 252 og Oslo tingretts dom (TOSLO-2011-113128). Noe selvstendig intellektuelt bidrag utover det ubetydelige har ikke H.W. Carlsen ytt.
- Det var Oddleiv Humlestøl, ansatt hos KGJS, som hadde ideen til den patenterte oppfinnelsen. Johan Håkansson som jobbet hos H.W. Carlsen ga ikke noe selvstendig intellektuelt bidrag utover det ubetydelige ved utviklingen av den patenterte teknikk, og det kan følgelig ikke være tale om noe sameie.

18 Klagenemnda skal uttale:

19 Klagenemnda er kommet til samme resultat som Patentstyret.

- 20 Klagenemnda skal først vurdere hvorvidt den patenterte oppfinnelse var kjent, altså om den var blitt gjort tilgjengelig for allmennheten, før patentsøknadens inngivelsesdag den 9. juni 2006, jf. patentloven § 2, første og annet ledd.
- 21 Klagenemnda viser til partenes anførsler og bevis slik disse fremkommer i den skriftlige dokumentasjonen, supplert under muntlig forhandling avholdt 17. november 2015.
- 22 Det gjelder ingen særregler om bevis og bevisvurderingen i saker om gyldigheten av et patent som er innvilget av Patentstyret. Tvistelovens regler kommer til anvendelse så langt de passer. Det er klagerne som hevder at patentet er ugyldig, og det er derfor klagerne som har bevisbyrden for at oppfinnelsen var blitt gjort allment tilgjengelig forut for patentsøknaden slik at oppfinnelsen må anses kjent. Det innebærer at ved absolutt tvil med hensyn til et faktum, vil tvilen gå ut over klagerne.
- 23 Ved tolkningen av patentloven med forskrifter, er praksis relatert til Den Europeiske Patentkonvensjonen («EPC») en viktig rettskildefaktor. Patentretningslinjene kan gi utfyllende veiledning.
- 24 Det ligger i kravet «allment tilgjengelig» at oppfinnelsen må være kjent på prioritetsdatoen for en større eller ubestemt krets av personer, og oppfinnelsen må være kjent på en slik måte at en fagperson ville være i stand til å utøve oppfinnelsen, jf. Ot.prp. nr. 36 (1965-1966) side 21 og Stenvik (2013) side 188. Oppfinnelsen er etter dette ikke gjort allment kjent dersom den kun er gjort kjent for en krets av personer som er pålagt å behandle informasjonen konfidensielt, for eksempel gjennom avtale. Etter teori og rettspraksis er det tilstrekkelig at det foreligger en underforstått forutsetning om konfidensialitet, jf. NU 1963 side 124, Stenvik side 182, LB-2008-66692 (Transocean) side 19 og T-50/02. Selv der konfidensialitet ikke er uttrykkelig avtalt eller forutsatt, kan det foreligge et slikt «særlig forhold» mellom den eller de som er gjort kjent med oppfinnelsen og oppfinneren eller patentsøkeren, som medfører at mottakerne ikke kan anses å tilhøre allmennheten, jf. EPO Board of Appeals avgjørelse T-50/02 og LB-2008-66692 (Transocean).
- 25 Klagerne har anført at det foreligger tre forskjellige situasjoner hvor den patenterte oppfinnelse er blitt gjort allment tilgjengelig. For det første anføres det at den patenterte teknikk ble allment tilgjengelig i 2003 i forbindelse med H. W. Carlsens tilbud til innklagede vedrørende ombygging av skipet M/V Cembay. For det andre anføres det at den patenterte teknikk ble allment tilgjengelig i forbindelse med en test utført på M/V Tiga Roda i desember 2004. Endelig anføres det at den patenterte teknikk ble gjort allment tilgjengelig gjennom markedsføringen av M/V Cembay i 2004, i 2005 og i 2006 forut for patentsøknadens inngivelsesdag.
- 26 Klagenemnda vurderer først omstendighetene i forbindelse med prosjekteringen av ombyggingen av Cembay i 2003.

- 27 Det er enighet mellom partene om at innklagede kontaktet H.W. Carlsen og ba om et tilbud på bistand til å planlegge og gjennomføre ombyggingen av M/V Cembay fra bulkskip til spesialskip for sementfrakt. Innklagede oversendte underlag og instruks for H.W. Carlsens bearbeiding og tilbud. Klagerne har gjennom vitneforklaringer og øvrig dokumentasjon forsøkt å skape tvil om det var Humlestøl hos KGJS som hadde den oppfinneriske ide, og forsøkt å sannsynliggjøre at ideen i sin helhet ble gjort allment tilgjengelig i patentlovens forstand. Klagerne viser til at den relevante rettslige vurderingen er tilgjengeligheten, og ikke om noen faktisk har skaffet seg tilgang til informasjonen. Det avgjørende er om informasjonen kan viderebringes til allmennheten og det er tilstrekkelig at en enkelt person har hatt tilgang til denne informasjonen dersom denne personen ikke er underlagt konfidensialitetsplikt.
- 28 Klagenemnda finner det ikke bevist at det ble inngått noen skriftlig konfidensialitetsavtale i forbindelse med overføring av tegningsunderlaget og oppfordringen om å inngi et tilbud på ombygningen av M/V Cembay i 2003. Klagenemnda finner heller ikke holdepunkter for å slå fast at det forelå en konfidensialitetsforutsetning mellom partene. Det fremgår imidlertid av rettspraksis at det allikevel kan foreligge «særlige forhold» eller «some special relationships» mellom informasjonsgiver og informasjonsmottaker som medfører at mottakeren ikke kan anses som en del av allmenheten, jf. LB-2008-66692, T-50/02, T-1081/01 og T-1057/09. Spørsmålet blir således om det forelå et særlig forhold mellom patenthaver og H.W. Carlsen som innebar at ansatte hos H.W. Carlsen, herunder Håkansson, ikke kunne anses som en del av allmenheten. Det avgjørende er om det forelå et slikt forhold i 2003, på det tidspunktet da informasjonen om patentet ble overlevert.
- 29 Klagenemnda tar som nevnt utgangspunkt i at KGJS sendte informasjonen om den tekniske løsningen til H.W. Carlsen for å få et tilbud vedrørende ombygging av M/V Cembay fra bulkskip til spesialskip for sementfrakt. Klagenemnda legger i denne vurderingen til grunn at deler av den tekniske løsningen samsvarer med stridspatentet i saken. H.W. Carlsen svarte på forespørselen med et tilbud med et konkret forslag til løsning, jf. (bilag 39) og tekniske spesifikasjoner (bilag 129). Etter dette ble informasjon delt mellom parter i en forhandlingssituasjon vedrørende et mulig samarbeid.
- 30 Etter Klagenemndas syn stod H.W. Carlsen i kraft av å være en profesjonell tilbyder under en forhandlingssituasjon, i et særlig forhold til patenthaver, og ansatte i H.W. Carlsen kunne følgelig ikke anses som en del av allmenheten i patentlovens forstand da underlaget ble sendt fra patenthaver i 2003. Dette samsvarer med vurderingen foretatt av lagmannsretten i den nevnte Transocean saken (LB-2008-66692), hvor lagmannsretten kom til at ellers nyhetsskadelig informasjon ikke var gjort allment tilgjengelig da materialet ble delt mellom «mulige samarbeidspartnere i utvikling av prosjekter, eller for å komme i posisjon som underleverandør». At H.W. Carlsen stod i et særlig forhold til KGJS støttes ytterligere av at partene også tidligere hadde vært avtalepartnere og samarbeidet om tidligere prosjekter.
- 31 På denne bakgrunn er Klagenemnda kommet til at H.W. Carlsen stod i et særlig forhold til patenthaver og at den patenterte teknikk ikke kan anses å ha vært kjent, eller allment tilgjengelig, forut for patentsøknadens inngivelsesdag i

forbindelse med H. W. Carlsens tilbud til innklagede på ombygging av skipet M/V Cembay. Ansatte i H.W. Carlsen stod derved ikke fritt til å dele informasjonen de hadde mottatt av innklagede. Klagenemnda er heller ikke gjort kjent med at ansatte hos H.W. Carlsen har spredd nyhetsskadelig informasjon videre.

- 32 For Klagenemnda er det ikke nødvendig å ta stilling til tegningene fra 1998, 2003, tilbud, tegninger og tekniske spesifikasjoner ettersom Klagenemnda uansett kommer til at det mellom forretningspartene H.W. Carlsen og KGJS forelå en konfidensialitetsplikt på grunn av det særlige forholdet mellom H.W. Carlsen og KGJS.
- 33 Klagenemnda tar så stilling til om den testen som ble utført på M/V Tiga Roda i desember 2004 var nyhetsskadelig for oppfinnelsen.
- 34 Etter klagernes syn er det to forhold som har medført nyhetsskade under denne testen. For det første anføres det at en fagperson på land eller ombord kunne observere testen på nyhetsskadelig måte. Dernest anføres det at de som var til stede ble gjort kjent med oppfinnelsen på nyhetsskadelig måte.
- 35 Vitneutsagn og bilder fremlagt som bevis forteller at testen bestod i å fylle en tank. Hva som skjedde inne i tanken og hva tanken ble fylt med var skjult for alle andre enn de som så hva som skjedde inne i selve tanken. Dette kunne bare observeres fra toppen av tanken, og det var kun Oddleiv Humlestøl som befant seg i en slik posisjon under testingen. Klagenemnda finner derved at det ikke ville vært mulig for en tilfeldig forbipasserende fagperson å utøve oppfinnelsen kun ved å ha sett at testen ble utført.
- 36 Spørsmålet blir dernest om oppfinnelsen ble gjort kjent på nyhetsskadelig måte for de som deltok på testen og de som bidro til at testen kunne gjennomføres.
- 37 Klagenemnda anser det som bevist at de som var tilstede da testen ble utført, foruten skipets besetning, var: Johan Håkansson (H. W. Carlsen), Oddleiv Humlestøl (KGJS) og maskinsjef Hilmar Jon Haram. Klagenemnda finner videre at samtlige fikk, eller kunne ha fått, nok kunnskap til at de kunne ha utøvd oppfinnelsen gjennom sin deltakelse og sine bidrag til testen. Klagenemnda finner det også godtgjort at det ikke ble inngått noen uttrykkelig avtale om konfidensialitet mellom patentsøker og de som var tilstede under testen.
- 38 Spørsmålet blir derfor om det forelå en forutsetning om konfidensialitet eller om det forelå slike særlige forhold mellom disse personene og patentsøkeren til at personene ikke kan anses som en del av allmenheten, jf. avsnitt 23 følgende.
- 39 Klagenemnda finner at Humlestøl var ansatt hos KGJS da testen ble gjennomført og at det i så måte forelå en konfidensialitetsplikt gjennom ansettelsesforholdet.
- 40 Klagenemnda legger til grunn at det var innklagede, KGJS, som gjennom stillingen som manager for M/V Tiga Roda var ansvarlig for ansettelsesforholdene på skipet, et ansvar som ble utøvet gjennom sub manager Grace Shipping Ltd., ved datterselskapet Tri Mangada Nuansantara Lines. Ut

ifra denne konsernstruktur finner Klagenemnda at Haram og skipets øvrige besetning, som var ansatt i KGJS sin konsernstruktur, stod i et særlig forhold til KGJS. Som følge av dette, anser Klagenemnda at Haram hadde en lojalitetsforpliktelse overfor KGJS, som måtte innebære en plikt til konfidensialitet.

- 41 Johan Håkansson var ansatt i H. W. Carlsson, og det var han som hadde laget tegningene som lå til grunn for H. W. Carlssons tilbud på ombyggingen av M/V Cembay som ble gitt i 2003. Klagenemnda legger til grunn at tegningene gir uttrykk for Håkanssons kunnskap om løsningen i 2003. I etterkant av tilbudet, ble avtalen om ombygging inngått mellom KGJS og selskapet F. L. Smith Materials Handling AS, som Carlsen Group var blitt inkorporert inn i. Klagenemnda legger til grunn at Håkansson var til stede under testen i kraft av sin rolle som innklagedes samarbeidspartner, uavhengig av hans formelle tilknytning til noen av selskapene på dette tidspunkt. Etter Klagenemndas oppfatning forelå det således et særlig forhold mellom Håkansson og innklagede, slik at Håkansson måtte forventes å behandle den informasjonen han fikk til gang til i forbindelse med testen konfidensielt, selv om dette ikke ble formalisert i en skriftlig konfidensialitetserklæring.
- 42 Gjennom parts- og vitneforklaringer i saken er det opplyst at Arne Hatten tegnet testtanken i samarbeid med Johan Håkansson, jf. bilag 42. Klagenemnda finner det dokumentert gjennom bilag 42 at Hatten tegnet testtanken og at han ble opplyst om testresultatet i ettertid. Etter dette finner Klagenemnda at Hatten hadde tilstrekkelig informasjon til at han kunne ha utøvet oppfinnelsen slik denne er gjengitt i patentkravene.
- 43 Spørsmålet blir i så måte om Hatten var underlagt en konfidensialitetsplikt eller om han stod i et "særlig forhold" til KGJS som medfører at han ikke kan anses som en del av allmenheten, jf. LB-2008-66692 og T-1057/09 samt avsnitt 23 og drøftelsen i avsnitt 28 ovenfor.
- 44 Hatten ble ikke ført som vitne under den muntlige forhandlingen og det er ikke fremlagt noen erklæringer eller uttalelser fra ham. Klagenemnda legger til grunn at Hatten ikke var tilstede på M/V Tiga Roda da testen fant sted, men at han forut for testen fremmet et forslag til hvordan testen skulle utføres samt at han tegnet testtanken, jf. bilag 60. Av samme bilag fremgår det at Hatten var innforstått med at testen ble utført på vegne av KGJS. Videre fremgår det av bilag 60 og bilag 118 at Hatten var ansatt i selskapet Gearbulk da testen fant sted, et selskap som inngår i KGJS sin konsernstruktur.
- 45 Ved vurderingen av om Hatten stod i et særlig forhold til KGJS legger Klagenemnda til grunn at Hatten laget tegningene til testtanken og fremmet forslag til gjennomføring av testen på oppdrag fra KGJS. Hatten var således en samarbeidspartner som på oppdrag fra KGJS bidro til gjennomføringen av testen. Fordi Hatten fikk kjennskap til den patenterte teknikk som del av et oppdrag eller et pågående samarbeid med KGJS, finner Klagenemnda at Hatten stod i et slikt særlig forhold til KGJS, at Hatten ikke skal anses som en del av allmenheten. At Hatten fikk innsyn i den patenterte teknikk forut for patentsøknadens inngivelsesdag medfører derfor ikke i seg selv nyhetsskade.

- 46 Klagenemnda er etter dette kommet til at samtlige av de som var involvert i testen i 2004 stod i et særlig forhold til innklagede. Hverken Humlestøl, Haram, Håkansson eller Hatten kan anses å tilhøre allmenheten.
- 47 På denne bakgrunn har Klagenemnda kommet til at den patenterte oppfinnelse ikke ble allment tilgjengelig som følge av testen om bord på M/V Tiga Roda i desember 2004.
- 48 Klagenemnda går så over til å vurdere hvorvidt den patenterte løsning ble gjort allment tilgjengelig gjennom markedsføring av M/V Cembay. Spørsmålet er hvorvidt GA-planer og kapasitetsplaner ble spredt til allmennheten forut for patentsøknadens inngivelsesdag, og eventuelt om den patenterte oppfinnelse fremgår av tegningene på en slik måte at en fagperson ville være i stand til å utøve oppfinnelsen.
- 49 Det er uenighet mellom partene om og eventuelt i hvilken utstrekning M/V Cembay ble markedsført i 2005. Det er ført motstridende bevis både for antallet potensielle kunder skipet eventuelt ble markedsført mot, og om hvilke dokumenter og hvilken informasjon som ble gjort tilgjengelige for disse eventuelle kundene. Partene er også uenige om hvorvidt det er praksis i bransjen å bruke GA-planer og kapasitetsplaner i markedsføringen av skip generelt, og spesialskip som M/V Cembay spesielt.
- 50 Ved motstridende bevisførsel finner Klagenemnda at det må legges størst vekt på de begivenhetssnære bevis, og at det ved vurderingen av hvilken vekt forklaringene kan tillegges, også må hensynta den interesse partene vil ha i sakens utfall, jf. Høyesteretts avgjørelse inntatt i Rt. 2009 side 1632 avsnitt 57, jf. Rt. 1995 side 821, avgjørelsens side 828.
- 51 Klagenemnda finner det ikke dokumentert at klager har sendt GA- og kapasitetsplaner til andre enn selskapet Argos forut for patentsøknadens inngivelsesdag. Klagenemnda finner det heller ikke tilstrekkelig godtgjort at det var vanlig å benytte GA- og kapasitetsplaner som ledd i markedsføringen av sementskip på det tidspunktet da markedsføringen angivelig skal ha funnet sted.
- 52 Etter Klagenemndas oppfatning innebar ikke oversendelsen av GA-planene til Argos i januar 2006 at oppfinnelsen ble gjort tilgjengelig for allmennheten. Det er fra klagers side gjort gjeldene at bindene avtale ikke var inngått siden avtalen ikke var signert. Klagenemnda finner det imidlertid bevist at tegningene ble oversendt Argos etter at det ble inngått bindene avtale om at Argos skulle leie skipet, og etter at skipet var gått på rate. At avtalen ikke var signert får da mindre betydning. Som en følge av at bindene avtale var inngått før GA- og kapasitetsplanene ble oversendt, stod Argos etter Klagenemndas syn i et slikt særlig forhold til innklagede at selskapet ikke kan anses å ha tilhørt allmennheten da de mottok tegningene.
- 53 Som følge av kontraktsforholdet mellom Argos og KGJS, finner Klagenemnda at Argos ikke sto fritt til å dele GA- og kapasitetsplanene med andre. Klagenemnda tillegger at det ikke fremstår som klart at en fagperson ville kunne forstå oppfinnelsens karakteristiske trekk ved å få tilgang til GA- og kapasitetsplanene.

- 54 Det finnes for øvrig heller ikke bevist at GA-planer ble gjort tilgjengelig for allmenheten på annen måte. På denne bakgrunn har Klagenemnda kommet til at den patenterte oppfinnelse ikke ble gjort allment tilgjengelig gjennom markedsføringen i 2005 og 2006.
- 55 Klagerne har videre anført at selskapet Argos foretok en nyhetsskadelig inspeksjon av det patenterte system om bord på M/V Cembay. Klagenemnda finner det imidlertid bevist at inspektøren ikke fikk innsyn i den patenterte teknikk og viser til at lastetankene var fulle da inspeksjonen skal ha funnet sted, jf. bilagene 126 og 127.
- 56 Klagenemnda går så over til å vurdere hvorvidt patentet har tilstrekkelig oppfinnelseshøyde. Metoden for bedømmelsen av oppfinnelseshøyde skal ta utgangspunkt i den såkalte «problem og løsning»- tilnærmingen.
- 57 Etter patentloven § 2 første ledd kan patent bare meddeles på oppfinnelser som er nye i forhold til hva som var kjent før patentsøknadens inngivelsesdag [prioritetsdag] og bestemmelsen oppstiller som vilkår at oppfinnelsen «skiller seg vesentlig fra» det som var kjent før patentsøknadens inngivelsesdag. Dette innebærer at oppfinnelsen ikke må ha vært nærliggende for en gjennomsnittsfagperson som var kjent med teknikkens stand, jf. NU 1963:6 s. 127. Ved vurderingen av om kravet til oppfinnelseshøyde er oppfylt, skal teknikkens stand i sin helhet tas i betraktning og flere mothold kan kombineres.
- 58 I og med at Klagenemnda legger problem-løsningsmetodikken til grunn i vurderingen av oppfinnelseshøyde, må Klagenemnda først definere hvem fagpersonen er. Klagenemnda legger til grunn som startpunkt ved definisjon av fagpersonen det tekniske problem som skal løses på basis av hva den kjente teknikk viser, også T 422/93 (OJ 1997,25). Ved vurderingen av hvem som skal anses som den gjennomsnittlige fagpersonen må det vurderes hva slags type fagfolk som er nærmest til å gjøre den aktuelle oppfinnelse, jf. Rt. 2008 side 1555 og Stenvik (2013) side 197.
- 59 Ved vurderingen av oppfinnelseshøyde skal en tenkt gjennomsnittlig fagperson brukes som målestokk. Fagpersonen anses å være fullt ut kjent med teknikkens stand på området på søknadstidspunktet, og har evne til å utnytte alt kjent materiale på en fagmessig måte. Herunder kan fagpersonen foreta nærliggende nye konstruksjoner, men er ikke i besittelse av innovative evner. Fagpersonen evner å prøve ut på en god fagmessig måte alle kombinasjonsmuligheter som både var nærliggende og ga en rimelig forventning om å lykkes.
- 60 Den relevante fagpersonen anses i foreliggende tilfelle å være kjent med lossesystemer for pulverlast i bulk, herunder fluidisering av lasten og lossing ved hjelp av blåsetanker. Fagpersonen kjenner til at en lavtliggende lasterombunn er gunstig både for fartøyets lastekapasitet og stabilitet.
- 61 D1 (GB 2219 784A) ble av Patentstyret holdt som nærmeste kjente teknikk. Denne publikasjonen omfatter patentets innledende trekk.
- 62 Patentets karakteriserende trekk; at lossepumpens sidevegg omfatter minst et innløp for pulverlasten, i en høyde som hovedsakelig samsvarer med

pulverlastens rennretning, hvorved pulverlasten ved hjelp av tyngdekraften renner inn i pumpen og fyller pumpen hovedsakelig fullstendig eller til et tilsvarende nivå som i lasterommet, og at pumpen etter fylling er innrettet til å bli trykksatt for å blåse nevnte last på land, gjenfinnes ikke i D1.

63 Klagerne har trukket frem et lossesystem fra firmaet IBAU i Hamburg som foregripende mothold. Det er ikke forelagt noen datert beskrivelse som viser at dette lossesystemet var kjent før patentets prioriteringsdag. Det ansees likevel ikke tvilsomt at systemet var kjent, ref. Affidavit fra Gert Hendiock, bilag 6 i klagen fra Eureka.

64 Klagenemnda anser IBAUs system for mest nærliggende mothold.

65 IBAUs lossesystem beskrives som følger: «IBAUs Lossesystem anvender en løsning der sementen ved hjelp av tyngdekraften flyter direkte fra lasterommet inn i en ventil i en sidevegg på en pneumatisk skruerpumpe. Sementen stoppes av skruen midlertidig, men skrur så fremover ca. 2 meter, avhengig av pumpens størrelse og kapasitet, og faller til slutt ned til en høytrykks luftstråle som transporterer sementen ut i rørsystemet og i land. En klaff i enden av skruen justerer ønskelig mengde sement og sørger for en optimal miks av sement og luft». Lossepumpens plassering, i hovedsak under lasterommet, er plasskrevende og begrenser beliggenheten av lasteromsbunnen. Det har derfor vært ønskelig å plassere lossepumpen delvis inne i lasterommet og anordne fylling av pulverlasten gjennom et innløp i pumpehusets side.

66 Klagenemnda viser til at det objektive tekniske problemet oppfinnelsen tar sikte på å løse er å komme frem til en løsning som ikke krever bruk av energikrevende mellomliggende transport av pulverlast for å fylle lossepumpen.

67 Klagerne har vist til manglende oppfinnelseshøyde ved at kombinasjonen av kjente løsninger oppfyller patentkravene trekk for trekk og gir samme virkning. Anførselen er underbygget med at følgende elementer var kjent teknikk:

- Fluidisering av lasten
- Lasteromsbunn med fall mot senter slik at lasten renner mot lossepumpen
- Lossepumpe som er lokalisert under eller delvis under lasteromsbunnen
- Lossepumpe som er innrettet for direkte mottak av den fluidiserte lasten

68 Den kjente teknikk kan imidlertid ikke ses å omfatte en løsning hvor fluidisert last renner direkte inn i lossepumpen (blåsetanken) gjennom et sideinnløp, utelukkende ved hjelp av gravitasjon. Klagerne henviser spesielt til IBAUs lossesystem hvor lasten renner inn i en skruetransportør som fører fluidisert last inn i lossepumpen. Klagenemnda viser til at denne løsningen forutsetter et mellomtrinn bestående av en skruetransportør som krever energi. Kombinasjonen i den patenterte løsning, med direkte innløp til blåsetanken, reduserer losseanleggets energiforbruk og skiller seg således fra IBAUs lossesystem. De øvrige publikasjonene som innsigerne har vist til kan heller ikke ses å omfatte løsninger med transport av pulverlast direkte inn i lossepumpen utelukkende ved hjelp av gravitasjon.

69 En gjennomsnittlig fagperson som var forelagt det objektive tekniske problemet

kunne ikke forventes å komme fram til den patenterte løsningen ut fra det som var kjent på søknadstidspunktet. Klagerne har ikke fremlagt noe som kunne lede ham til å forstå at lastens gravitasjon alene ville medføre at lossetanken ble fylt helt, eller delvis, opp over et lavereliggende sideinnløp. Av vinteforklaring fra oppfinner Humlestøl fremgår det at heller ikke han var sikker på at anordningen ville fungere som forutsatt før resultatet av testen på M/V Tiga Roda forelå.

- 70 Klagenemnda er kommet til at den patenterte løsning har oppfinnelseshøyde.
- 71 Klagerne har videre anført at patentet må oppheves etter patentloven § 25, første ledd nummer 2. Dette begrunnes med at patentkravene er for vide til at de har støtte i beskrivelsen.
- 72 Klagenemnda bemerker at oppfinnelsen må være så tydelig beskrevet at en fagperson på bakgrunn av denne skal kunne «utøve» oppfinnelsen, jf. patentloven § 25, første ledd nummer to og § 8, annet ledd tredje punktum. Etter EPC art 84, annet punktum må kravene være «supported by the description». Vilkåret er ytterligere spesifisert gjennom EPO praksis hvor det fremgår at kravet kun har støtte i beskrivelsen dersom beskrivelsen gjør fagpersonen i stand til å utøve oppfinnelsen på alle måter som faller innunder patentkravene, jf. blant annet T-19/90 og T-923/92, se også Stenvik (2013) side 69. Det avgjørende blir således om beskrivelsen gjør fagpersonen i stand til å utøve patentet innenfor hele området av patentkravene.
- 73 Klagerne begrunner sin anførsel med at patentkravet omfatter bruk av alle typer pneumatiske pumper, mens beskrivelsen kun angir en anordning som benytter seg av en trykktank/blåsetank.
- 74 Klagenemnda viser til at det fremgår av beskrivelsen at oppfinnelsen vedrører et system og en fremgangsmåte for lossing av pulverlast fra et skip med en lasteromsbunn som faller mot et sentralt punkt i lasterommet slik at lasten renner mot dette punkt, «i det en pneumatisk lossepumpe er anordnet i eller tilstøtende det sentrale punktet i lasterommet», jf. side 1 første avsnitt i patentet. Videre angir beskrivelsen at formålet med oppfinnelsen er å finne enklere og bedre løsninger for håndtering av pulverlast, «med fokus på et pneumatisk system», jf. side 3 nest siste avsnitt.
- 75 Krav 1 og 9 bruker også benevnelsen «pneumatisk lossepumpe» og viser til figurene som igjen viser hvor den pneumatiske lossepumpen plasseres i skipet generelt og i lossesystemet spesielt. I siste del av krav 1 står det at «pumpen (16) etter fylling er innrettet til å bli trykksatt for å blåse nevnte last (14) på land». Med dette er den pneumatiske pumpen begrenset til en pumpe av typen trykktank/blåsetank slik som angitt i beskrivelsen. Klagenemnda finner etter dette at beskrivelsen gir dekning for bruk av pneumatiske lossepumper som angitt i patentkravene.
- 76 Klagenemnda kan således ikke se at patentkravene omfatter alle typer pneumatiske lossepumper, mens beskrivelsen begrenser seg til bare å gi dekning for bruk av trykktank/blåsetank. På denne bakgrunn er Klagenemnda kommet til at en fagperson vil kunne utøve oppfinnelsen på alle måter som faller

innunder patentkravene og at kravene derved har tilstrekkelig støtte i beskrivelsen.

- 77 Carlsen Group har en subsidiær og atter subsidiær anførsel om eierskap til patentet. Carlsen Group har anført for Klagenemnda at patentet må overføres til dem, helt eller delvis.
- 78 I henhold til patentloven § 1 første ledd tilkommer oppfinnerretten, dvs. retten til å søke om patent, «den som har gjort en oppfinnelse». Hvis en oppfinnelse er gjort av flere i fellesskap, vil retten til å søke patent tilkomme dem sammen, og patentretten til det et meddelt patent vil tilhøre dem i sameie. Etter patentloven § 24 tredje ledd kan det fremsettes innsigelse mot et patent på det grunnlag at «patentet er meddelt til en annen enn den som etter § 1 er berettiget til det». Den som leverer innsigelse på dette grunnlaget, kan i innsigelsen begjære patentet overført til seg. Bestemmelsen i § 24 tredje ledd får analogisk anvendelse der innsigeren påstår å være medberettiget til patentet, og da slik at det kan begjæres overføring av en ideell andel av patentrettighetene.
- 79 Klagenemnda viser til at Patentstyret ikke har vurdert påstanden, begrunnet med at en innsigelse på dette grunnlaget kun kan fremsettes av den som påstår seg å ha retten til oppfinnelsen. Patentstyret viser til at klager i sitt brev datert 14. oktober 2013 eksplisitt uttrykker at de ikke påstår seg å ha retten til oppfinnelsen.
- 80 Klagenemnda er av den oppfatning at Patentstyret har lagt en korrekt lovanvendelse til grunn. Det er bare «naturlige personer» som kan være oppfinnere i patentlovens forstand, og dersom en oppfinnelse er gjort innenfor en bedrift (et upersonlig rettssubjekt) så er det arbeidstakeren som anses som oppfinner. Det er ikke fremlagt bevis i saken som skal godtgjøre at Håkansson har overdratt en eventuell rett til oppfinnelsen til Carlsen Group. Kravet fra Carlsen Group kan således ikke føre frem.
- 81 Klagenemnda vil tilføye at Håkansson avga forklaring under den muntlige høringen og det ble ikke gitt uttrykk for at han anså seg som en medberettiget oppfinner. Klagenemnda kan ikke se at øvrige dokumenter i saken støtter denne anførselen.
- 82 Det følger av ovenstående at klagerne ikke har fått medhold i sine klager, og patentet slik det er meddelt blir etter dette å opprettholde i sin helhet.

På dette grunnlag stemmer vi for følgende

Slutning

1. Klagene forkastes.
2. Patent nr. 332117 opprettholdes som meddelt.

Lill Anita Grimstad
(sign.)

Johannes Hope
(sign.)

Arvid Øvrebø
(sign.)

Amund Grimstad
(sign.)

Inger Berg Ørstavik
(sign.)